

ORIGINAL RESEARCH PAPER

Identifying Achievements, Opportunities, Challenges, and Factors Affecting the Implementation of the Eid and Story and Art Project in the Narratives of Elementary School Teachers

Sajdeh Salehi Nodz ^{*1}, Mohammad Javedani ²

¹ Master's degree, Curriculum Planning, Farhangian University, Tehran, Iran.

² Assistant Professor, Department of Educational Sciences, Farhangian University, Tehran, Iran.

ABSTRACT

Keywords

Narrative Research
Elementary Teachers
Eid Plan
Story and Art

¹ Corresponding author
✉ salehi24@chmail.ir

Received: 2023/06/04
Reviewed: 2024/05/13
Accepted: 2024/06/17

Background and Objectives: The present study aimed to identify the achievements, opportunities, challenges, and factors affecting the implementation of the Eid, Story, and Art project in the narratives of elementary school teachers. The Eid, Story, and Art project was the title of a project that replaced the Happy Packs as a Nowruz holiday program in 2017, and its goal was to create opportunities to develop creativity and language skills in elementary school students through elective activities such as reading, telling, and writing stories, or making short films, painting, and photography. **Methods:** The qualitative research approach and its method were narrative research. Participants were selected in a purposeful, criterion-based manner from among elementary school teachers with 5 years of teaching experience, experience in implementing Eid, story, and art projects, and interest in participating in the research. Semi-structured interviews were used to collect data, and theoretical saturation was achieved in the eighth interview. Then, the narratives were written down on paper and analyzed using the content analysis method. Data validation was performed using the method of reviewing participants and researcher colleagues, and scientific accuracy and reliability were also achieved through careful guidance of the interview process and the researcher's self-review. **Findings:** Narrative analysis led to the identification of 64 basic themes and 15 organizing themes, including social opportunities and effects, cultural opportunities and effects, exhibition opportunities, effective factors in implementation, educational challenges, cultural challenges, executive and structural suggestions, etc. **Conclusion:** According to the findings of this study, it is recommended that relevant officials pay attention to the importance of the extracted themes and their impact on the effective implementation of the plan.

ISSN (Online): 2645-8098

DOI: [10.48310/pma.2024.14097.4073](https://doi.org/10.48310/pma.2024.14097.4073)

Citation Salehi Nodz, S. and javdani, M. (2024). Identifying the achievements, opportunities, challenges and factors affecting the implementation of the Eid, Vedastan and Art project in the narratives of primary school teachers.. *Educational and Scholastic studies*, 13 (4), 173 - 186 .

 <https://doi.org/10.48310/pma.2024.14097.4073>

شناسایی دستاوردها، فرصت‌ها، چالش‌ها و عوامل مؤثر بر اجرای طرح عید و داستان و هنر در روایت‌های آموزگاران دوره ابتدایی

مقاله پژوهشی / مروری

ساجده صالحی نودز*، محمد جاودانی^۲

۱ کارشناسی ارشد، برنامه‌ریزی درسی، دانشگاه فرهنگیان، فارس، ایران.

۲ استادیار گروه آموزش علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران.

چکیده

پیشینه و اهداف: پژوهش حاضر با هدف شناسایی دستاوردها، فرصت‌ها، چالش‌ها و عوامل مؤثر بر اجرای طرح عید و داستان و هنر در روایت‌های آموزگاران دوره ابتدایی انجام شد؛ طرح عید و داستان و هنر عنوان طرحی بود که به عنوان برنامه تعطیلات عید نوروز در سال ۱۳۹۶ جایگزین پیک‌های شادی شد و هدف آن ایجاد فرصت‌های پرورش خلاقیت و مهارت‌های زبانی دانش‌آموزان دوره ابتدایی از طریق انجام فعالیت‌های انتخابی داستان‌خوانی، داستان‌گویی و داستان‌نویسی و یا تهیه فیلم کوتاه، نقاشی و عکاسی بود. **روش‌ها:** رویکرد پژوهش کیفی و روش انجام آن روایت‌پژوهی بود. مشارکت‌کنندگان به شیوه هدفمند از نوع ملاکی از میان معلمان مدارس ابتدایی با ۵ سال سابقه تدریس، دارای تجربه اجرای طرح عید و داستان و هنر و علاقه‌مند به شرکت در پژوهش انتخاب شدند. از مصاحبه نیمه‌ساختاریافته به منظور گردآوری داده‌ها استفاده شد که در مصاحبه هشتم اشباع نظری حاصل شد. سپس روایت‌ها روی کاغذ پیاده شد و با روش تحلیل مضمون مورد تحلیل قرار گرفت. اعتباریابی داده‌ها با استفاده از روش بازبینی مشارکت‌کنندگان و همکاران پژوهشگر و دقت علمی و اطمینان‌یابی نیز از طریق هدایت دقیق جریان مصاحبه و خود بازبینی پژوهشگر صورت گرفت. **یافته‌ها:** تحلیل روایت‌ها منجر به شناسایی ۶۴ مضمون پایه و ۱۵ مضمون سازمان‌دهنده از جمله فرصت‌ها و آثار اجتماعی، فرصت‌ها و آثار فرهنگی، فرصت‌های برگزاری نمایشگاه، عوامل مؤثر در اجرا، چالش‌های آموزشی، چالش‌های فرهنگی، پیشنهادهای اجرایی، ساختاری و ... شد. **نتیجه‌گیری:** با توجه به یافته‌های این مطالعه پیشنهاد می‌شود، مسئولان ذی‌ربط به اهمیت مضامین استخراج شده و تاثیر آنها در اجرای مؤثر طرح توجه لازم داشته باشند.

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به‌صورت آنلاین استفاده کنید.

واژه‌های کلیدی:

روایت پژوهی
معلمان ابتدایی
طرح عید و داستان و هنر

۱. نویسنده مسئول

salehi24@chmail.ir

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۳/۱۴

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۳/۰۲/۲۴

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۳/۲۸

شماره صفحات: ۱۷۳ - ۱۸۶

DOI: [10.4831/pma.2024.14097.4073](https://doi.org/10.4831/pma.2024.14097.4073)

شاپا الکترونیکی: ۲۶۴۵-۸۰۹۸

COPYRIGHTS

©2025 The author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution (CC BY 4.0), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, as long as the original authors and source are cited. No permission is required from the authors or the publishers.

مقدمه

امروزه جامعه‌ای به سوی پیشرفت و موفقیت گام می‌گذارد که نظام آموزشی آن بتواند فرصت‌هایی همه‌جانبه برای رشد و خودشکوفایی استعدادها و پرورش مهارت‌های متریبان خود فراهم آورد و از تمامی فرصت‌های موجود برای یادگیری و پرورش مهارت‌ها و استعدادهای آنان استفاده نماید. این فرصت‌ها فقط محدود به کلاس درس و معلم و دانش‌آموز نیست و می‌تواند حتی توسط خانواده در محیط خانه و یا سازمان‌های فرهنگی و اجتماعی در جامعه ایجاد شود. در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش نیز در راهکار ۱۶-۱ به تنوع‌بخشی به فرصت‌های تربیتی و آموزشی متناسب با مصالح جامعه، ضروریات و علایق دانش‌آموزان برای شکوفایی استعدادهای آنان اشاره شده است.

منابع مختلف همواره بر این تأکید داشته‌اند که انسان دارای ابعاد مختلف ذهنی، جسمی، عاطفی و ... می‌باشد. پس لازم است که به رشد همه‌جانبه وی توجه شود و فرصت‌هایی برابر و مناسب برای پرورش شخصیتش در همه ابعاد فراهم شود و از افراط و تفریط در این زمینه خودداری شود و لازمه چنین پرورشی آن است که نظام‌های آموزشی و برنامه‌های درسی آن به شکوفایی این ابعاد توجه ویژه داشته و متناسب با آن، برنامه‌ها و مسئولیت‌هایی را در نظر گرفته و اجرا نمایند (Amirani et al, 2009). از سوی دیگر بر طبق نظریه هوش‌های چندگانه گاردنر، انسان دارای انواع هوش از جمله کلامی، منطقی، فضایی، جنبشی، هنری، معنوی، تجربی، اجتماعی و... می‌باشد که لازم است پرورش همه آنها مدنظر مربیان و ذی‌نفعان عرصه تربیتی قرار گیرد و فرصت‌های متنوع و متعددی با توجه به ظرفیت‌ها در اختیار متریبان قرار گیرد (Amirani et al, 2009).

همان‌گونه که ذکر شد اوقات فراغت فرصت مناسبی برای مهارت‌آموزی و پرورش استعدادهای افراد است. سیدان (Seyedan, 2019) بیان می‌دارد که فعالیت‌های فراغتی در مقایسه با برنامه‌های درسی مورد توجه کمتری هستند. حال آنکه در کشورهای دیگر میزان توجه به این فعالیت‌ها و مدت زمان، محدود نبوده و انعطاف‌پذیر می‌باشد. ارلینا (Erlina, 2019) معتقد است توانمندی در نوشتن در ارتقای یادگیری زبان و کسب موفقیت‌های آتی افراد نقش دارد. از نظر وی افرادی که مهارت‌های نوشتاری خوبی دارند بهتر می‌توانند ایده‌ها و نظرات خویش را به دیگران ارائه دهند و در نتیجه موفقیت بیشتری در کار و تحصیل داشته باشند. نتایج پژوهش آنها همچنین نشان داد که اتصال فعالیت‌های خواندن و نوشتن از راهکارهای تقویت این دو مهارت به ویژه مهارت نوشتن است. در این پژوهش فعالیت‌هایی چون بازگویی داستان با همکاری کلاس، بازگویی و گفتن داستان، بازگویی داستان با تصاویر، بازگویی داستان‌ها به صورت نوشتاری، بازگویی داستان‌ها از جنبه‌های گوناگون و... پیشنهاد شده است.

کانی و همکاران (Cooney et al, 2015) نیز در پژوهش خود دریافتند که آزادنویسی، پیش‌نویسی طرح، تهیه پیش‌نویس، بازخورد همسالان، نوشتن گروهی در کنار پرسش و پاسخ‌های مربوط به متون در ارتقای مهارت نوشتاری می‌تواند مفید باشد. کودک در جریان داستان‌ها با تجربه‌های مختلف زندگی آشنا شده و فرهنگ و اطلاعات جامعه و نسل خویش را به طور غیرمستقیم فرامی‌گیرد. از سوی دیگر قصه و داستان به پرورش روان وی کمک می‌نماید؛ سرگرمی، تقویت تخیل و تفکر و تمرکز، پی بردن به حقایق و مسائل زندگی، آشنایی با ارزش‌های فرهنگی و اخلاقی، پرورش تکلم و ذوق هنری و کمک به یادگیری و آموزش کودک از دیگر فواید داستان در کودکان و نوجوانان می‌باشد.

رجایی (Rajaei, 2021) چنین بیان می‌دارد که داستان‌ها ابزار خوبی برای تغییر رفتار در کودکان و خردسالان محسوب می‌شوند. از نظر وی عبرت‌گیری و حکمت‌آموزی آن هم به شکل غیر مستقیم از اهداف مهم داستان‌هاست که روان‌شناسان هم از این امر در یادگیری و اصلاح رفتار بهره می‌جویند. به اعتقاد گود و شاب (Good & Schaab, 2022) داستان‌ها به خوانندگان خود این امکان را می‌دهند که از قبل آمادگی مواجهه با موانع و پیشامدهای مختلف زندگی را داشته باشند و از طرفی موجب بقای جوامع بشری و ارزش‌های آنها می‌شوند.

استفاده از کتاب و کتاب‌خوانی نیز از جمله روش‌هایی است که تقویت و بهبود روحیه کودکان و نوجوانان را در پی دارد؛ در واقع مطالعه داستان‌های گوناگون منجر به شکل‌گیری ارزش‌های مختلف، رشد حساسیت و همچنین ایجاد

حس احترام به دیگران و خودباوری و استقلال در کودکان می باشد (Soheili et al, 2019). دوک (Dueck, 2020) بیان می‌کند که باورهای درونی کودکان قابلیت رشد از طریق ارزش‌های موجود در کتاب‌های ویژه آنها را دارد؛ به‌علاوه دانش‌آموزان ابتدایی با خواندن کتاب کودک به صورتی که خود به تحلیل وقایع و اتفاقات آن بپردازند به استفاده از محتوای کتاب در زندگی شان راغب می‌شوند. باروس و سیمانجونتاک (Barus & Simanjuntak, 2021) ادعان می‌کند با توجه به مزایایی که در خواندن و مطالعه کتاب‌ها وجود دارد بهتر است اقداماتی چون استفاده از داستان‌ها و ... را برای تشویق دانش‌آموزان به کارگرفت تا آنها از این طریق فرصت بهبود مهارت‌های خود را داشته باشند. نتایج مطالعه امینی گلستانی و نورآبادی (Amini Golestani & Noorabadi, 2020) در زمینه بررسی نقش «طرح عید و داستان» نشان داد که آثار ادبی نقش مهمی در فرهنگ‌سازی کودکان و توجه به میراث فرهنگی دارند. از سوی دیگر از آنجا که یادگیری کودکان دوره ابتدایی با شعر و قصه بهتر رخ می‌دهد، می‌توان از آنها به عنوان ابزاری برای یادگیری استفاده کرد. حال آنکه اجرای این طرح و ترغیب والدین و معلمان به کتاب‌خوانی در گسترش فرهنگ مطالعه و کتاب‌خوانی مؤثر است.

نتایج پژوهش سهیلی و همکاران (Soheili et al, 2019) نشان داد استفاده از روش قصه‌خوانی، کتاب‌خوانی و نمایش فیلم در آموزش کودکان منجر به افزایش انگیزش و علاقه به مطالعه در آنها می‌شود و در بین این سه روش قصه‌گویی تاثیر بیشتری دارد. ماهواتی و مبینه (Mahmawati & Mubayyinah, 2024) در پژوهشی دریافتند استفاده از روش‌های قصه‌گویی اثرات معناداری بر مهارت‌های گفتاری زبان دوم دانش‌آموزان مورد مطالعه داشته است. آنها معتقدند که هر فردی باید مهارت‌های گفتاری را مبنای مهارت‌های ارتباطی است داشته باشد؛ همه افراد می‌توانند صحبت کنند اما همه مهارت‌های گفتاری را ندارند. ترتی‌نژاد و همکاران (Torbatinezhad et al, 2022) در پژوهش خود دریافتند که قصه‌گویی، هوش اخلاقی و گنجینه لغات دانش‌آموزان را ارتقا می‌دهد. میرمجربیان و ابراهیمی (Mirmojarbian & Ebrahimi, 2022) نیز اظهار داشته‌اند که داستان‌ها و افسانه‌های تخیلی چون قصه‌های پری و دیو جزو نخستین وقایعی است که اجتماعی‌شدن کودک را در زندگی به دنبال دارد. محمدپناه اردکان و همکاران (Mohammadpanah Ardakan et al, 2023) در پژوهشی دریافتند که قصه‌گویی بر کاهش ترس‌های دوران کودکی و کمرویی کودکان اثرات مثبتی دارد. الیاسی سرزلی (Eliasi Sarzali, 2018) بیان می‌کند که قصه‌گویی در روان و مهارت‌های اجتماعی کودکان نقش بارزی دارد و پژوهش‌های علمی نیز این موضوع را تأیید می‌کند. آرامش و لذت کودک از شنیدن قصه‌ها و قصه‌گویی، کمک به بهبود روابط کودک و والدین، نقش تربیتی و ابزارگونه آن در آموزش ارزش‌های اخلاقی و اجتماعی و تقویت قوه تجسم و تخیل نیز از جمله آثار مثبت داستان‌ها و قصه‌ها در کودکان می‌باشد. نتایج پژوهش رسولی و برزمینی (Rasouli & Barzemini, 2023) نشان‌دهنده آن است که میان قصه‌گویی و افزایش خلاقیت در دختران ۹ تا ۱۱ ساله که عضو کانون پرورش فکری دلد بودند، رابطه‌ای معنادار وجود دارد؛ در واقع برگزاری جلسات قصه‌گویی منجر به افزایش خلاقیت در آنها شده بود. لنهارت و همکاران (Lenhart et al, 2020) با توجه به پژوهش خود اظهار داشتند بعضی از دانش‌آموزان به منابع مناسبی در قالب توصیه‌های اولیا و معلمان خود برای مطالعه نیاز دارند و از این جهت لازم است معلمان با در نظر گرفتن جوانب گوناگون، کتاب‌های مناسبی را به دانش‌آموزان خود معرفی کنند.

بر اساس آنچه گذشت به نظر می‌رسد آموزش و پرورش کشور به طرح و برنامه‌هایی متناسب در جهت تقویت مهارت‌های ذکر شده نیاز دارد که در ضمن فرصت‌های آزاد و اوقات فراغت به کار گرفته شوند. یکی از فرصت‌هایی که در خارج از زمان مدرسه فراروی معلمان و اولیاست فرصت نسبی تعطیلات عید نوروز است که در سالیان متمادی معلمان از تکالیف نوروزی و پیک نوروزی یا شادی برای پوشش دادن وقفه تحصیلی و فراغت نسبی دانش‌آموزان استفاده می‌کردند. در اسفند ماه سال ۱۳۹۶ وزارت آموزش و پرورش اعلام کرد که برای تعطیلات ایام عید نوروز طرح جدیدی با عنوان عید و داستان را به اجرا در می‌آورد و از این پس ارائه تکالیف نوروزی فقط در همین قالب بوده و ارائه پیک‌های نوروزی و حتی تکالیف درسی از سوی معلمان ابتدایی ممنوع می‌باشد. از این‌رو، از عید سال ۱۳۹۷ طرح عید

و داستان با محوریت دانش‌آموزان دوره ابتدایی در قالب‌های داستان‌نویسی، داستان‌خوانی، خاطره‌نویسی، شنیدن قصه‌های محلی و ... به اجرا درآمد. در سال ۱۴۰۰ محور هنر هم به این طرح افزوده شد و نام طرح به عید و هنر و داستان تغییر پیدا کرد. حکیم‌زاده معاون وقت آموزش ابتدایی وزارت آموزش و پرورش مهم‌ترین هدف از اجرای طرح عید و داستان را ایجاد رویکرد مهارت‌آموزی در نوآموزان دانسته و با اشاره به ارائه تکالیف هدفمند، متنوع و اختیاری به منظور تعمیق و تثبیت یادگیری دانش‌آموزان در قالب طرح عید و داستان، رشد و تقویت خلاقیت، فن بیان، اعتماد به نفس و تخیل و مهارت نوشتن را از جمله آن مهارت‌ها بر می‌شمرد. از نظر وی توجه به داستان به دلیل همخوانی آن با دوران کودکی است (Gholami & Shirazi, 2018). بررسی آماری طرح عید و داستان در سال در ۱۳۹۷ مندرج در مجله رشد جوانه نشان می‌دهد که دانش‌آموزان آن سال به تلخیص کتاب، داستان‌نویسی و خاطره‌نویسی علاقه‌مندتر هستند. دانش‌آموزان کم سن و سال به روایت‌گری داستان علاقه بیشتری دارند و دختران داستان نوشتن و پسران روایت‌گری داستان را می‌پسندند (Gholami & Shirazi, 2018).

تعدادی از معلمان در یک میزگرد ضمن مباحثه پیرامون اجرای طرح عید و داستان، به بیان محاسن و معایب اجرای آن پرداختند؛ آنها نگرش اولیا و توجیه آنان، مخالفت معلمان پایه اول به دلیل فاصله گرفتن دانش‌آموزان با سطح یادگیری قبلی، توجه به یک جنبه از علایق بچه‌ها، اختصاص زمان زیاد برای بررسی کارهای بچه‌ها و ثبت در سامانه، استفاده از منابع غیر مناسب و غیر استاندارد، نداشتن بار علمی و پژوهشی را از معایب و چالش‌های اجرا برشمردند و تقویت مشاهده دانش‌آموزان، لذت بردن از فعالیت‌هایشان، تقویت مهارت‌ها و اعتماد به نفس، ترویج کتاب‌خوانی، استقبال دانش‌آموزان و با آسودگی گذراندن تعطیلات را محاسن اجرای طرح دانستند (Miraei, 2018).

تا سال ۱۴۰۰ حدود ۵ سال بود که طرح عید و داستان به اجرا درآمد، هر ساله این طرح در ایام نوروز اجرا می‌شد اما پژوهش‌های بسیار کمی در زمینه اثرات و دستاوردهای طرح در حوزه‌های عنوان‌شده به عنوان اهداف آن و همین‌طور نواقص، چالش‌ها و موانع آن در کشور صورت گرفته بود؛ به همین دلیل نیاز بود که این طرح از دیدگاه‌های مختلف مورد بررسی و ارزیابی قرار گیرد. یکی از روش‌های ارزیابی، بررسی روایت‌های مجریان است؛ چراکه روش روایت‌پژوهی فارغ از نوعی مصاحبه پرسش-پاسخ، امکان حصول به داده‌هایی ژرف و غنی را فراهم می‌آورد (Surangi, 2022) و از آنجایی که روایت‌پژوهی معمولاً برای درک اشخاص، فرهنگ‌ها و جوامع استفاده می‌شود، تصمیم گرفته شد از این روش برای پژوهش استفاده شود.

روش

این پژوهش با هدف تحلیل روایت‌های معلمان ابتدایی از اجرای طرح عید، داستان و هنر اجرا شد. رویکرد آن کیفی و روش آن روایت‌پژوهی بود. جامعه پژوهش شامل تمامی معلمان دوره ابتدایی شهرستان رودان بودند که تعداد ۸ نفر از آنها به‌طور هدفمند انتخاب شدند. ملاک انتخاب مشارکت‌کنندگان علاقه‌مندی به مشارکت در پژوهش، داشتن تجربه اجرای طرح عید، داستان و هنر و داشتن ۵ سال سابقه تدریس بود. از مصاحبه نیمه‌ساختاریافته نیز برای جمع‌آوری داده‌ها استفاده شد. مصاحبه‌ها نیز به علت اشتغال کاری و درخواست مشارکت‌کنندگان، در فضای مجازی انجام گرفت. در مصاحبه هشتم اشباع نظری حاصل شد. سپس مصاحبه‌ها به دقت بر روی کاغذ پیاده‌سازی شد. برای تحلیل داده‌ها نیز روش تحلیل مضمون به کار گرفته شد که شامل سه مرحله تجزیه و توصیف متن، تشریح و تفسیر متن و ترکیب و ادغام متن بود (Abedi Jafari et al, 2011). به منظور دستیابی به اعتبار در پژوهش کیفی روش‌های مختلفی وجود دارد که در پژوهش حاضر سه روش به کار گرفته شد؛ پژوهشگران به مدت طولانی درگیر فضای پژوهش بودند، از پژوهشگر دیگری هم برای داوری و بازبینی داده‌ها و یافته‌ها استفاده شد. داده‌ها و یافته‌ها و تفسیر نیز برای تأیید در اختیار مشارکت‌کنندگان قرار گرفت. به منظور اطمینان‌پذیری که معادل پایایی است پژوهشگر به هدایت دقیق جریان مصاحبه پرداخت و صوت‌های ضبط شده را به‌طور کامل پیاده‌سازی و در نهایت به بازبینی داده‌ها اقدام نمود. اطلاعات جمعیت‌شناختی شرکت‌کنندگان در پژوهش در جدول ۱ ارائه شده است.

جدول ۱. اطلاعات جمعیت‌شناختی مشارکت‌کنندگان

ردیف	جنسیت	پایه تدریس	نوع مدرسه	مدرک تحصیلی	رشته تحصیلی	جنسیت مدرسه	سابقه تدریس
۱	مرد	چهارم	دولتی	کارشناسی	علوم تربیتی	دخترانه	۱۷ سال
۲	زن	چهارم	دولتی	کارشناسی	علوم تربیتی	دخترانه	۲۹ سال
۳	زن	چهارم	دولتی	کارشناسی	علوم تربیتی	دخترانه	۵ سال
۴	زن	دوم	دولتی	کارشناسی	علوم تربیتی	پسرانه	۵ سال
۵	زن	ششم	دولتی	کارشناسی	آموزش ابتدایی	دخترانه	۱۰ سال
۶	زن	سوم	دولتی	کارشناسی	آموزش ابتدایی	پسرانه	۲۰ سال
۷	زن	چهارم	دولتی	کارشناسی ارشد	تحقیقات آموزشی	پسرانه	۶ سال
۸	زن	سوم	دولتی-شاهد	کارشناسی	علوم تربیتی	دخترانه	۵ سال

یافته‌ها

هدف از انجام پژوهش حاضر واکاوی روایت‌های معلمان مدارس ابتدایی از اجرای طرح عید، داستان و هنر بود و که از طریق مصاحبه روایت‌های معلمان گردآوری شد. در جریان تحلیل روایت‌های معلمان از طرح عید، داستان و هنر ۲۰۰ کد باز استخراج شد. آنگاه این کدها بر اساس نوع ارتباطی که با یکدیگر داشتند دسته‌بندی شدند که ۶۴ مضمون پایه به دست آمد. در نهایت نیز این مضامین در ۱۵ دسته نهایی (مضامین سازمان دهنده) قرار گرفتند که در جدول ۲ و ۳ ارائه شده است.

جدول ۲. کدهای باز و نمونه روایت‌ها

ردیف	نمونه روایت	کد باز
۱	«وقتی میاد به کتاب رو می‌خونه داره دامنه لغاتش رو افزایش میده.» مصاحبه ۴	گسترش دامنه لغات
۲	«همون گسترش دامنه لغات و ایجاد اعتماد به نفس و تقویت مهارت بیانیه که در آینده بتوانند در اجتماع صحبت و از حق خود دفاع کنند.» مصاحبه ۲	نقش فعال فرد در اجتماع
۳	«باعث پیوند دانش‌آموز با خانواده شده، حالا بعضی از دانش‌آموزا توی جمع خانوادگی می‌نشستند و با پدربزرگ و مادربزرگ و افرادی که قدیمی هستن، داستان‌های قدیمی رو می‌شنیدن» مصاحبه ۱	تقویت پیوند دانش‌آموز با خانواده
۴	«تو این مواقع خلاقیت دانش‌آموزان که اینجا رونمایی میشه» مصاحبه ۵	تقویت خلاقیت در دانش‌آموزان
۵	«من توی چند مدرسه‌ای که بودم چیزی به اسم نمایشگاه طرح عید و داستان رو ندیدم» مصاحبه ۳	عدم برگزاری نمایشگاه در مدرسه

جدول ۳. کدهای باز، مضامین پایه و سازمان دهنده

مضامین سازمان دهنده	مضامین پایه	کدهای باز
فرصت‌ها و آثار آموزشی	۱- تقویت مهارت‌های کلامی و شنیداری ۲- تعمیق یادگیری و تقویت برخی دروس در افراد	گسترش دامنه لغات- تقویت مهارت بیان- افزایش دامنه لغات با کتاب‌خوانی - فرصت تقویت خواندن و نوشتن و گوش دادن و صحبت کردن- تقویت آموزشی بعضی از دروس- تعمیق یادگیری‌ها- کمک به یادگیری دانش‌آموزان از هم
فرصت‌ها و آثار فرهنگی و تربیتی	۱- ایجاد فرصت و ترغیب برای مطالعه و کتاب‌خوانی ۲- آموزش غیرمستقیم مفاهیم و ارزش‌ها ۳- ایجاد فرصت ثبت و انتشار داستان‌های بومی و قدیمی ۴- ایجاد پیوند بین دانش‌آموزان و داستان‌های کهن	ترغیب دانش‌آموزان و اولیا به مطالعه و کتاب‌خوانی- آموزش غیرمستقیم مفاهیم و ارزش‌ها در قالب داستان- ایجاد پیوند بین دانش‌آموز با داستان‌های کهن- تمرکز روی داستان- فرصت بیان و ثبت داستان‌های قدیمی- فرصت ارائه و انتشار داستان‌های قدیمی و بومی- فرصت مطالعه و کتاب‌خوانی- ارائه غیرمستقیم مطالب درسی در قالب ادبی و هنری- جایگزینی شخصیت خود با قهرمان داستان

کدهای باز	مضامین پایه	مضامین سازمان دهنده
<p>فرصت بروز استعدادها- تقویت خلاقیت در دانش‌آموزان- تقویت گسترده‌ی ذهن بچه‌ها- کتاب‌نویسی و تألیف- اجرای نمایش- بروز خلاقیت هنری- فرصت بروز خلاقیت در معلمان و دانش‌آموزان- کشف و یافتن توانایی‌ها توسط خود دانش‌آموز- شناسایی استعدادها- تقویت انشانویسی با خاطره نویسی- کمک به کشف جنبه‌های مختلف دانش‌آموزان- فرصتی برای محک زدن دانش‌آموزان در مهارت‌های مختلف- شکوفایی خلاقیت- ابراز وجود استعدادها- فرصت بروز خلاقیت- تقویت نوشتاری کلمات</p>	<p>۱- تقویت خلاقیت ۲- کمک به بروز و کشف و تقویت استعدادها</p>	<p>فرصت‌ها و آثار فردی</p>
<p>ایجاد آرامش برای انجام کار در تعطیلات- جلوگیری از سنگین‌تر شدن تعطیلات برای دانش‌آموزان- جلوگیری از خستگی دانش‌آموز در آغاز سال جدید- راحت شدن خاندانها- خالی و آرام شدن با داستان‌نویسی- بیان احساس درونی از طریق قصه و نقاشی- ذوق و اشتیاق دانش‌آموزان از اجرا-عدم وجود رقابت بین دانش‌آموزان- لذت‌بخش بودن یادآوری خاطرات انجام کار- نقش فعال فرد در اجتماع- تقویت ارتباط کلامی میان اعضای خانواده و دیگر فامیل- تقویت پیوند دانش‌آموز با خانواده- نقش انگیزشی نمایشگاهها- ذوق و شوق دانش‌آموزان در برگزاری نمایشگاه- ایجاد اعتمادبه‌نفس- تقویت اعتماد به نفس در داستان‌گویی</p>	<p>۱- ایجاد آرامش در دانش‌آموز و خانواده ۲- ایجاد ذوق و شوق و لذت بخش بودن اجرا ۳- تخلیه روانی ۴- عدم وجود رقابت در ارائه آثار ۵- کمک به اجتماعی شدن ۶- تقویت تعامل و ارتباط میان اعضای خانواده ۷- انگیزه‌بخشی برگزاری نمایشگاه ۸- تقویت اعتماد به نفس</p>	<p>فرصت‌ها و آثار روانی</p>
<p>عدم توجه کافی اولیا- عدم اطلاع کافی و توجیه اولیا-مورد اغفال قرار گرفتن جنبه‌های آموزشی- مشکلات تبیین طرح- ضعف انشانویسی در مناطق محروم و روستایی- کم‌سوادی اولیای روستایی و عدم هدایت درست فرزندان در این طرح- بازدهی پایین در آموزش مفاهیم درسی ریاضی- توجیه نبودن دانش‌آموزان- توجیه نبودن معلمان- سطح پایین سواد اولیاء</p>	<p>۱- عدم اطلاع‌رسانی مناسب و توجیه کافی ۲- چشم‌پوشی روی برخی جنبه‌های دروس ۳- ضعف انشانویسی برخی دانش‌آموزان ۴- کم‌سوادی اولیای روستایی</p>	<p>چالش‌های آموزشی</p>
<p>قطع شدن ارتباطات و به تبع آن راهنمایی معلم- اشتغال اولیا در تعطیلات- محدود بودن اوقات فراغت دانش‌آموزان روستایی- مسافرت رفتن دانش‌آموزان روستایی- بسته بودن فضای روستاها- مشغولیت دانش‌آموزان و عدم وقت‌گذاری کافی روی انجام طرح-عدم وقت‌گذاری کافی توسط والدین- نداشتن راهنما در تعطیلات</p>	<p>۱- مشغولیت عوامل درگیر و قطع ارتباط با معلم ۲- محدودیت فراغت دانش‌آموزان در روستا</p>	<p>چالش‌های اجتماعی</p>
<p>نهادینه نشدن اهمیت طرح در دانش‌آموزان- رغبت کم دانش‌آموز- عدم جدیت در اجرای طرح- جذابیت نداشتن طرح برای دانش‌آموزان روستایی- اصرار خانواده‌های روستایی به استمرار تکالیف قبلی- عدم استقبال همکاران در مناطق روستایی- ترغیب به عدم انجام درست طرح از</p>	<p>۱- نگرش‌های نادرست برخی اولیا ۲- نهادینه نشدن اهمیت و جدیت طرح ۳- بی‌رغبتی دانش‌آموزان ۴- جذابیت نداشتن برای دانش‌آموزان روستایی</p>	<p>چالش‌های فرهنگی (نگرشی)</p>

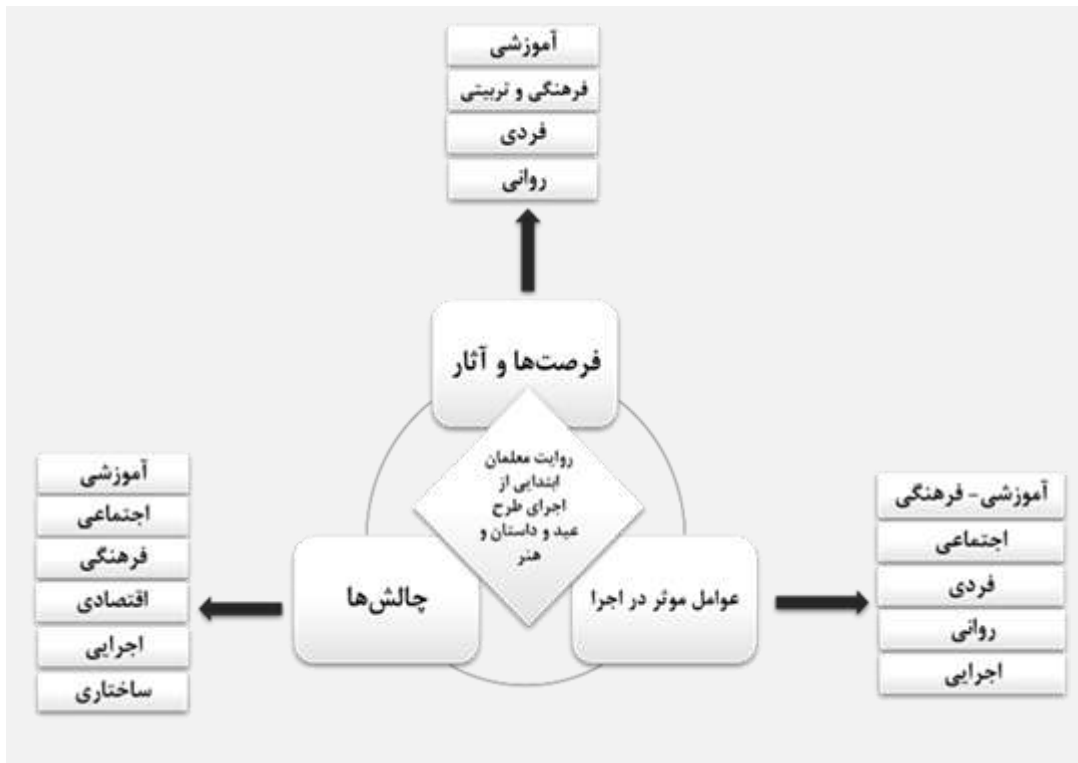
کدهای باز	مضامین پایه	مضامین سازمان‌دهنده
<p>سوی دانش‌آموزان - عدم اجرای درست طرح توسط بچه‌ها - عدم اهمیت طرح در برخی - پنداشت اجباری بودن طرح در اذهان - اهمیت قبولی و نمره کیفی برای اولیا - عدم توجه اولیا به فعالیت‌های مکمل و مهارتی - لجبازی والدین - عدم جدی گرفتن طرح توسط دانش‌آموزان - عدم جدیت و درست انجام دادن طرح - بی‌اهمیت بودن طرح برای والدین و دانش‌آموزان - بی‌تفاوت بودن دانش‌آموزان - مهم دانستن تکالیف مروری از دید اولیا</p>		
<p>وجود مشکلات در مناطق روستایی و محروم - مقدر نبودن اجرای طرح در مناطق روستایی - عدم دسترسی به کتاب در روستاها - عدم دسترسی به امکانات در روستاها - عدم دسترسی به امکانات در روستاها - عدم دسترسی به امکانات در روستاها - هزینه‌های اقتصادی برخی محورهای مثل عکاسی -</p>	<p>۱- عدم بسترسازی مناسب و دسترسی به امکانات در روستاها ۲- هزینه‌های اقتصادی برخی محورهای طرح</p>	چالش‌های اقتصادی
<p>عدم همراهی مناسب اولیا - عدم اجرای پیوسته و مستمر طرح - عدم همراهی مستمر و با برنامه اولیا در اجرای طرح - همکاری اندک خانواده‌ها - عدم اجرای صحیح و مداوم طرح توسط بچه‌ها - دخالت نادرست اولیا - محدودیت زمانی طرح - بدون پیش‌زمینه بودن طرح - مهم بودن نتیجه ارسال آمار - اجرای نادرست طرح توسط دانش‌آموز - وارد کردن اطلاعات نادرست در سامانه توسط برخی معلمان - ترغیب کردن مدیر به ثبت اطلاعات نادرست توسط معلمان - انجام نشدن پژوهش در زمینه طرح - همکاری خیلی کم دانش‌آموزان روستایی - همکاری کم خانواده‌ها در روستا - جدی نگرفتن برگزاری نمایشگاه در مدرسه - مشاهده نشدن آثار در فضای مجازی - کیفیت نداشتن نمایشگاه‌های مجازی - عدم برگزاری نمایشگاه در مدرسه</p>	<p>۱- عدم همراهی مناسب خانواده‌ها و برخی دانش‌آموزان مناطق روستایی ۲- فقدان پیش‌زمینه و عدم اجرای پیوسته و مستمر طرح ۳- محدودیت‌های زمانی ۴- ارائه آمار غیر واقعی در مدارس ۵- مبهم نتیجه آثار ارسالی به ادارات مناطق ۶- عدم وجود پژوهش درباره طرح ۷- عدم جدیت در برگزاری نمایشگاه در سطح مدرسه ۸- مشاهده نشدن همه آثار در نمایشگاه‌های مجازی ۹- کیفیت نداشتن نمایشگاه‌های مجازی</p>	چالش‌های اجرایی
<p>ثبت آمار و اطلاعات غیر واقعی - عدم توجه برخی مدیران به ثبت آمار واقعی - توجه و تأکید مدیر به کسب رتبه در ثبت اطلاعات - چارچوب مشخص نداشتن طرح برای ارزیابی آثار - فشار روی مدیران و معلمان برای وارد کردن سریع اطلاعات - ثبت آثار در حد شمارش تعداد فعالیت‌ها</p>	<p>۱- ثبت اطلاعات در حد شمارش تعداد فعالیت‌ها ۲- وجود فشار از نهادهای بالادستی بر روی مدارس در زمینه تسریع ثبت تکالیف ۳- عدم وجود چارچوب مناسب برای ارزیابی آثار</p>	چالش‌های ساختاری
<p>توجیه ساده طرح توسط معلمان - بیان فواید طرح برای تغییر نگرش افراد - عدم تکرار انتقادات از سوی اولیا - تبلیغات و اطلاع‌رسانی - تقویت مهارت‌های قصه‌گویی و داستان‌نویسی و .. در معلمان - ارائه اولیه کار توسط معلم - تبیین بیشتر طرح - باز کردن مسائل برای دانش‌آموزان - باز کردن طرح برای بچه‌ها - یاد دادن نحوه اجرای هر زمینه به دانش‌آموزان - تبیین درست طرح از ابتدا برای دانش‌آموزان - بیان چپستی، چرایی و روش انجام طرح - تفهیم درست خانواده - نهادینه کردن و پیش‌زمینه دادن - تبیین روش‌های انجام هر محور - توجیه کردن دانش‌آموزان - توجیه و متقاعد کردن دانش‌آموزان به اجرای درست توسط خانواده - پیش‌زمینه قبلی دادن به دانش‌آموزان - بسترسازی مناسب - در اختیار قرار دادن کتاب داستان - بردن دانش‌آموزان به گردش‌های علمی - بازدید از کتابخانه‌ها - آموزش ساده در زمینه محورها برای دانش‌آموزان قبل از اجرا - ارائه قالب آماده برای انجام آثار - ارائه کاربرگ روزانه متناسب با زمینه‌های اجرای طرح عید -</p>	<p>۱- سطح سواد اولیا ۲- نگرش‌های افراد درگیر ۳- تبیین و توجیه درست طرح و نهادینه کردن آن ۴- تقویت معلم در محورهای طرح ۵- بسترسازی و پیش‌زمینه دادن طرح</p>	عوامل مؤثر آموزشی - فرهنگی

مضامین سازمان دهنده	مضامین پایه	کدهای باز
		پاسخگویی به ابهامات - نقش مهم معلم در تفهیم طرح - نگرش معلم - سطح سواد و دانش اولیا - علاقه مندی اعضای خانواده به پیشرفت - همکاری معلمان در اطلاع رسانی و تبیین - کاهش - ارائه درست کار در صورت توجیه درست -
عوامل مؤثر اجتماعی	۱- انتشار و اشتراک گذاری آثار برگزیده ۲- تعامل و ارتباط و همکاری معلم و دانش آموز و همه عوامل ۳- استفاده از ظرفیت خانواده ها ۴- امکان ارائه تمام آثار در گروه نمایشگاه مجازی مدرسه	اشتراک گذاری آثار برگزیده - ارتباط گیری با معلم - استفاده از ظرفیت اولیا - ارتباط متقابل با دانش آموزان - گروه مجازی عید و داستان - وجود گروه مجازی کلی برای همه مدرسه - ارائه فعالیت های همه دانش آموزان در گروه مجازی کلی مدرسه - جمع آوری نمونه های جذاب و خلاقانه برای برگزاری نمایشگاه - ارائه آثار در مجله یا بروشور - امکان ارائه زنده در قسمت داستان - درگیر کردن اولیا - همکاری اولیا، معلمان، مربیان و معاونین و دانش آموزان در برگزاری نمایشگاه
عوامل مؤثر فردی	۱- توجه به سن و نظرات خود دانش آموزان ۲- حساسیت و پیگیری معلم و دانش آموز ۳- جنسیت دانش آموزان ۴- پیگیری عوامل درگیر (معلم، ولی و دانش آموز)	حساسیت معلم در اجرای طرح - سن دانش آموز - درگیر کردن بیشتر دانش آموز توسط معلم - تأکید بیشتر معلمان روی طرح - استفاده از نظرات و پیشنهادات خود دانش آموزان - بررسی درک طرح از سوی دانش آموز - ملزم دانستن همه همکاران به اجرای مؤثر طرح و همراهی دانش آموزان - نقش فعال معلم در اجرا - نقش مهم خانواده، دانش آموز، معلم و اطرفیان - حوصله و وقت معلم - متفاوت بودن اجرای طرح بین دانش آموز دختر و پسر - نقش مؤثر دانش آموز در اجرای درست طرح - انجام ساده طرح توسط دانش آموز وظیفه شناس - رفتار معلم - جدی نگرفتن اجرای طرح توسط دانش آموزان پسر - همکاری معلم با دانش آموز در تعطیلات
عوامل مؤثر روانی	۱- تقویت بعد انگیزشی و تشویقی دانش آموزان ۲- افزایش عزت نفس دانش آموزان ۳- انگیزه، نشاط و فعالیت اولیا و معلم	با انگیزگی، نشاط و فعالیت والدین و معلم - تقویت بعد تشویقی - انگیزه دهی با توجه به شرایط سنی - ایجاد رغبت به منظور اثربخشی - ایجاد رغبت با مشوق ها و جایزه - ارائه تقدیرنامه - درک مبهم دانش آموز از تقدیرنامه - متفاوت بودن درک دانش آموز ابتدایی از جایزه - تشویق و ترغیب دانش آموزان قبل از شروع طرح - تشویق و ترغیب دانش آموزان - بالا بردن عزت نفس دانش آموزان - در نظر گرفتن امتیازات برای بچه ها
عوامل مؤثر اجرایی	۱- فضا و امکانات مناطق و مدارس ۲- فشار نهادهای بالادستی ۳- عدم محدود بودن طرح به بازه تعطیلات نوروز ۴- افزودن امکان ثبت خلاصه هر اثر ۵- گسترش محورهای طرح ۶- انجام فعالیت در زمان برگزاری نمایشگاه ۶- برگزاری نمایشگاه در قالب جشنواره یا همایش مدرسه ای ۷- توجه به کیفیت آثار نمایشگاه	اختصاص روزی آزاد برای کتاب خوانی در طول هفته - محدود نکردن طرح عید و داستان به تعطیلات نوروز - شروع طرح از ابتدای سال تحصیلی - تشریح خلاصه ای از فعالیت در هنگام ثبت فعالیت ها - محدود نکردن محورهای ارائه آثار - افزودن شعر و سروده دانش آموز یا نزدیکان - افزودن ضرب المثل های محلی - لباس ها و غذاهای محلی - مؤثر بودن محیط اجرایی - موفقیت طرح در مناطق شهری - فشار نهادهای بالادستی - تشویق به انجام فعالیت در زمان برگزاری نمایشگاه - ایجاد فضا و امکانات - برگزاری جشنواره ای و همایشی

به طور کلی یافته های حاصل از تحلیل داده ها شامل فرصت ها و آثار طرح، ابعاد برگزاری نمایشگاه طرح، چالش های اجرای طرح، عوامل اثربخشی اجرای طرح و پیشنهادهایی برای اجرای مؤثر طرح عید، داستان و هنر بود که هر کدام زمینه های مختلفی را در بر می گرفت.

شکل ۱، شبکه مضامین به دست آمده را نشان می‌دهد.

شکل ۱. شبکه مضامین

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش با هدف تحلیل روایات معلمان ابتدایی از طرح عید و داستان و هنر به روش پژوهش روایی اجرا شد. در جریان پژوهش با ۸ نفر از معلمان ابتدایی شهرستان رودان مصاحبه صورت گرفت. یافته‌های پژوهش شامل ۶۴ مضمون پایه و ۱۵ مضمون سطح ۱ بودند. مضامین سطح ۱ شامل فرصت‌ها و آثار اجتماعی، فرصت‌ها و آثار فرهنگی، فرصت‌ها و آثار فردی، فرصت‌ها و آثار روانی، چالش‌های آموزشی، چالش‌های اجتماعی، چالش‌های فرهنگی، چالش‌های اقتصادی، چالش‌های اجرایی، چالش‌های ساختاری، عوامل مؤثر در اجرا که شامل عوامل مؤثر آموزشی-فرهنگی، اجتماعی، فردی، روانی و اجرایی هستند.

یافته‌های پژوهش حاضر نشان می‌دهد که اجرای طرح عید و داستان و هنر در بعد آموزشی منجر به تقویت مهارت‌های کلامی و شنیداری دانش‌آموزان ابتدایی می‌شود و اعتماد به نفس آنان را نیز افزایش می‌دهد، در برخی دروس نیز زمینه تقویت یادگیری را فراهم می‌نماید. در بعد فرهنگی این طرح علاوه بر اینکه فرصت‌هایی را برای مطالعه و کتاب‌خوانی فراهم می‌نماید، ترغیب‌کننده این امر نیز می‌باشد.

برخی مفاهیم و ارزش‌ها را همچنین به طور غیرمستقیم آموزش می‌دهد که این مفاهیم و ارزش‌ها معمولاً در بطن قصه‌ها و داستان‌ها قرار دارند. علاوه بر آن داستان‌های بومی و قدیمی که به نظر می‌رسد گذر زمان و مدرنیته زمینه‌ساز فراموشی آن‌ها بود با اجرای این طرح فرصت انتشار و ثبت می‌یابند و از نسلی به نسلی بعد انتقال می‌یابند و پیوند و ارتباطی بین دانش‌آموزان و داستان‌های کهن به وجود می‌آید. زمینه‌ها و قالب‌های متعدد اجرای این طرح باعث می‌شود که استعدادهای نهفته دانش‌آموزان کشف شود و حتی این استعدادها مانند نویسندگی فرصت تقویت یابند. از نظر روانی نیز باعث ایجاد آرامش در خانواده و دانش‌آموز می‌شود. دانش‌آموزان با لذت به اجرای آن‌ها می‌پردازند. زمینه تخیلی روانی دانش‌آموزان و بیان احساسات‌شان در حین اجرا در قالب‌هایی چون داستان‌نویسی فراهم می‌شود. در اجرای

طرح معمولاً رقابتی در کار نیست و به اجتماعی شدن آنها کمک می‌نماید و ارتباط و تعامل میان اعضای خانواده را تقویت می‌نماید. بر این اساس می‌توان استدلال کرد که اهداف مد نظر برای این طرح مانند تقویت خلاقیت (آثار فردی)، تقویت مهارت‌های کلامی (آثار آموزشی)، تقویت اعتماد به نفس (آثار روانی) و تقویت نوشتن (آثار فردی)، محقق شده‌اند.

یافته‌های این پژوهش با نتایج پژوهش دیگر (Mahmawati & Mubayyinah, 2024; Erlina, 2019; Lenhart et al, 2015; Barus & Simanjuntak, 2021; Cooney et al, 2020) هم‌خوانی دارد. در واقع در طرح عید و داستان و هنر، دو فعالیت خواندن و نوشتن در اتصال هم قرار دارند (در محورهای داستان‌خوانی، داستان‌نویسی و ...) و همین امر در تقویت این دو مهارت و به‌ویژه نوشتن مؤثر بوده است. از جمله اثرات آموزشی طرح عید و هنر و داستان، تقویت مهارت کلامی از طریق افزایش دامنه لغات بود که این یافته نتایج پژوهش تربیتی‌نژاد و همکاران (Torbatinezhad et al, 2022) و لنهارت و همکاران (Lenhart et al, 2020) را تأیید می‌کند. در زمینه آثار فرهنگی طرح که دربرگیرنده مواردی چون ایجاد فرصت‌های مطالعه و کتاب‌خوانی، آموزش غیرمستقیم ارزش‌ها و فرصت ثبت و انتشار داستان‌های بومی و قدیمی و همچنین پیوند دانش‌آموزان با داستان‌های کهن می‌شود، یافته‌های پژوهش با نتایج سایر پژوهش‌ها (Amini, 2020; Golestani & Noorabadi, 2020; Amini et al, 2009; Good & Schaab, 2022; Dueck, 2020) هم‌خوانی و نورآبادی (Amini Golestani & Noorabadi, 2020) در زمینه تعمیق یادگیری که از آثار فردی اجرای طرح بود نیز برقرار است. سایر آثار فرهنگی چون ایجاد فرصت و ترغیب برای مطالعه و کتاب‌خوانی نیز با نتایج پژوهش سهیلی و همکاران (Soheili et al, 2019) مطابقت دارد. کمک به اجتماعی شدن کودکان در زندگی که از جمله آثار روانی این طرح می‌باشد، با اظهارات میرمجریبان و ابراهیمی (Mirmojarbian & Ebrahimi, 2022) در زمینه قصه‌گویی مطابقت می‌نماید. از دیگر آثار روانی اجرای طرح تقویت اعتماد به نفس بود که با نتایج پژوهش محمدپناه اردکان و همکاران (Mohammadpanah Ardakan et al, 2023) که اثرات مثبت قصه‌گویی را در کاهش کمرویی عنوان داشتند هم‌خوانی دارد. یافته‌های پژوهش حاضر در زمینه چالش‌هایی چون نگرش‌های نادرست برخی اولیا، مورد غفلت قرار گرفتن برخی جنبه‌های دروس و همچنین تقویت مهارت‌ها، اعتماد به نفس، ترویج کتاب‌خوانی و آرامش خاطر در تعطیلات با اظهارات میرایی (Miraei, 2018) از قول معلمان در مصاحبه‌ای که با آنها داشت مطابقت می‌نماید.

از آنجایی که طبق یافته‌ها این طرح فرصت‌ها و آثار متفاوتی در ابعاد اجتماعی، فردی، فرهنگی، روانی در دانش‌آموزان ایجاد می‌نماید، می‌توان آن را طرحی چند بعدی دانست؛ از سوی دیگر یکی از آثار اجرای این طرح تقویت خلاقیت و کمک به کشف و تقویت استعدادها بود که در راستای تأکیدات امینی و همکاران (Amini et al, 2009) بر اهمیت توجه به چنین طرح و برنامه‌هایی در سطح مدرسه می‌باشند. لذا این ابعاد را می‌توان از جنبه‌ها و آثار مثبت طرح عید و داستان و هنر برشمرد که به تقویت هوش‌های چندگانه یادگیرندگان در این مدت کمک می‌نماید. چالش‌های اجتماعی مطرح شده در یافته‌ها چون محدودیت فراغت دانش‌آموزان روستایی و چالش‌های اجرایی چون محدودیت‌های زمانی طرح، اظهارات سیدان (Seyedan, 2019) را در زمینه توجه کمتر به فعالیت‌های فراغتی در مقایسه با سایر برنامه‌های درسی مورد تصدیق قرار می‌دهد.

با توجه به نتایج پژوهش پیشنهاد می‌گردد در صورت تداوم اجرای طرح عید و داستان و هنر، به‌منظور اثرگذاری بیشتر در زمینه تبیین و توجیه مناسب همه عوامل درگیر در اجرای طرح، اقدامات مؤثرتری صورت گیرد. از آنجایی که معلمان هر کلاس نقش راهنما دارند و مرجع اصلی دانش‌آموزان در اجرای محورهای طرح هستند بهتر است دوره‌های آموزشی برای تقویت آنها در محورهای طرح چون نویسندگی، عکاسی، هنر و ... برگزار شود و از طرفی اهمیت طرح و فواید آن از طریق توجه ویژه به ساختار و روند اجرایی در اذهان مجریان نهادینه شود. آثار برگزیده هر مدرسه در فضای مجازی و یا نشریات مکتوب معرفی و از ظرفیت خانواده‌ها و مهارت‌ها و استعدادهای والدین دانش‌آموزان برای اجرای بهتر طرح استفاده شود. سعی شود در ایام تعطیلات ارتباط معلم و دانش‌آموز هر چند به‌صورت کم تداوم یابد؛ به

نظرات خود دانش‌آموزان توجه شود و همه عوامل درگیر، پیگیری و مسئولیت‌شناسی خوبی در اجرا داشته باشند. از سوی دیگر بهتر است بعد انگیزشی و تشویقی طرح بیش از پیش مورد توجه قرار گیرد. برای اثرگذاری بهتر می‌توان برخی محورهای طرح را از ابتدای سال تحصیلی مورد استفاده قرار دارد و حتی محورهای بیشتری به آن افزود؛ همچنین فرصت‌های مناسبی به منظور زمینه‌سازی و ایجاد انگیزه توسط مدرسه با برگزاری اردوها و بازدیدهای علمی- فرهنگی، نمایشگاه‌ها و ... ایجاد شود. همچنین برای بحث داستان‌خوانی و کتاب‌خوانی معلمان می‌توانند کتاب‌های مناسب و مفیدی را به دانش‌آموزان خود معرفی کنند.

از محدودیت‌های اجرای پژوهش حاضر می‌توان به کمبود منابع پژوهشی و پیشینه در زمینه طرح عید و داستان و هنر، اشتغال معلمان و عدم برگزاری مصاحبه به‌صورت حضوری و همچنین امکان خطای سوگیری در تحلیل داده‌ها از سوی پژوهشگران اشاره کرد. پیشنهاد می‌شود به منظور کشف زوایای دیگری از طرح عید و داستان و هنر پژوهش دیگری با توجه به روایات والدین از اجرای طرح عید و داستان و هنر صورت گیرد. علاوه بر آن تجارب‌زیسته مدیران مدارس ابتدایی و همچنین دانش‌آموزان درگیر در طرح می‌تواند راهگشای خلاقانه‌های پژوهشی در این زمینه شود.

مشارکت نویسندگان

این مقاله بر اساس طرح عید و داستان و هنر دوره ابتدایی آموزش و پرورش تا سال ۱۴۰۰ انجام گرفته است. نقشه و طرح اساسی، بیان مسئله، برعهده ساجده صالحی نودز و بحث و نتیجه‌گیری و رعایت ساختار مقاله را دکتر محمد جاودانی برعهده داشته است. بخش پیشینه و روش‌شناسی و بخش تحلیل و یافته‌ها با نظارت دکتر جاودانی برعهده ساجده صالحی نودز بوده است.

تشکر و قدردانی

از تمامی معلمانی که در این پژوهش همکاری داشتند قدردانی می‌شود.

تعارض منافع

«هیچ‌گونه تعارض منافع توسط نویسندگان بیان نشده است»

منابع

- الیاسی سرزلی، جلیل (۱۳۹۷). *قصه‌گویی خلاق و مهارت‌های اجتماعی کودکان*. تهران: انتشارات سوره مهر.
- امینی گلستانی، رضوانه، نورآبادی، سولماز (۱۳۹۸). *بررسی نقش « طرح عید و داستان » در تقویت آداب و سبک زندگی اسلامی- ایرانی در دانش‌آموزان دوره ابتدایی*. کنفرانس بین‌المللی دین معنویت و کیفیت زندگی. مشهد.
- امینی، محمد، تمنایی‌فر، محمدرضا، امینی، سمیه (۱۳۸۸). *نظریه هوش‌های چندگانه و دلالت‌های آن در طراحی تجارب و فرصت‌های یادگیری. اندیشه‌های نوین تربیتی*. (۴)، ۹۱-۱۰۷. <https://doi.org/10.22051/jontoe.2009.192>
- تربتی‌نژاد، حسین، قاسم‌پور، صفیه، و طاهونه‌بان گل خطمی، سمیرا (۱۴۰۰). *اثربخشی قصه‌گویی بر میزان هوش اخلاقی و گنجینه لغات دانش‌آموزان پایه دوم دبستان*. *پویش در آموزش علوم تربیتی و مشاوره*، (۱۵)، ۷، ۱۰۵-۱۲۳. <https://dori.net/dor/20.1001.1.2783154.1400.1400.15.6.9>
- رجایی، میثم (۱۴۰۰). *تأثیر قصه‌گویی بر کودک*. تهران: انتشارات آذر فر.
- رسولی، عصمت، و برزمینی، لیلا (۱۴۰۲). *بررسی تأثیر قصه‌گویی بر افزایش خلاقیت دختران ۹ تا ۱۱ سال عضو کانون پرورش فکری دلدند. دستاوردهای نوین در مطالعات علوم انسانی*، (۶)، ۶۲-۶۹.

سهیلی، فرامرزی، سلگی، زهرا، خنجر، الهام (۱۳۹۸). تأثیر آموزش به شیوه قصه‌گویی، کتاب‌خوانی و نمایش فیلم بر میزان انگیزش و علاقه‌مندی کودکان به مطالعه. *تحقیقات، اطلاع‌رسانی و کتابخانه‌های عمومی*، (۱)، ۶۷-۹۴.

<https://dorl.net/dor/20.1001.1.26455730.1398.25.1.6.8>

سیدان، فریبا (۱۳۹۸). نیازسنجی از نیازهای فراغتی دانش‌آموزان دختر و پسر عضو سازمان دانش‌آموزی شهر تهران. *خانواده و پژوهش* (۴۴)، ۱۵۱-۱۲۵.

<https://dorl.net/dor/20.1001.1.26766728.1398.16.3.7.6>

عابدی جعفری، حسن، تسلیمی، محمدسعید، فقیهی، ابوالحسن، و شیخ‌زاده، محمد (۱۳۹۰). تحلیل مضمون و شبکه مضمون: روشی ساده و کارآمد برای تبیین الگوهای موجود در داده‌های کیفی. *اندیشه مدیریت راهبردی*، (۱۰)، ۱۵۱-۱۹۸.

غلامی، هوشنگ، و شیرازی، زهرا (۱۳۹۷). یادگیری پنهان در بستر داستان. *رشد جوانه*، ۶۰، ۱۳-۱۹.

محمدپناه اردکان، عذرا، ابراهیمی کیاسری، هاجر، و تقوی، پگاه (۱۴۰۱). بررسی میزان اثربخشی قصه‌گویی بر کاهش ترس‌ها و کمرویی در کودکان. *کتابداری و اطلاع‌رسانی*، (۲)، ۱۴۰-۱۵۹.

<https://doi.org/10.30481/lis.2022.321933.1927>

میرایی، مهتاب (۱۳۹۷). *نوروز داستانی. رشد جوانه*، ۶۰، ۲۰-۲۴.

میرمجبیبان، لیلا، ابراهیمی، فاطمه (۱۴۰۱). تحلیل روایی داستان دختر نارنج و ترنج بر اساس نظریه زبان و جنسیت. *نامه فرهنگ و ادبیات عامه*، (۴۸)، ۱۰۷-۱۶۱.

<http://dorl.net/dor/20.1001.1.23454466.1401.10.48.10.3>

References

- Abedi Jafari, H., Taslimi, M. S., Faghihi, A., & Sheikhzadeh, M. (2011). Thematic analysis and thematic network: a simple and efficient method for explaining patterns in qualitative data. *Strategic Management Thought*, 5(10), 151-198. [In Persian]
- Amini Golestani, R., & Noorabadi, S. (2019). *Investigating the role of "Eid and Story Plan" in strengthening Islamic-Iranian customs and lifestyles in elementary school students*. International Conference on Religion, Spirituality, and Quality of Life. Mashhad. [In Persian]
- Amini, M., Tamnaefar, M., Amini, S. (2009). The Theory of Multiple Intelligences and Its Implications in Designing Learning Experiences and Opportunities. *New Educational Thoughts*. (4)5, 91-107. <https://doi.org/10.22051/jontoe.2009.192> [In Persian]
- Barus, I. R. G., & Simanjuntak, M. B. (2020). Evieta-Based Learning Material in English Business Class: Students' Perceptions: (Study Case Taken From Vocational School – IPB University). *Seltics Journal: Scope of English Language Teaching Literature and Linguistics*, 73-82. <https://doi.org/10.46918/seltics.v0i0.695>
- Cooney, A., Darcy, E., & Casey, D. (2015). Integrating reading and writing: supporting students' writing from source. *Journal of University Teaching and Learning Practice*, 15(5), 1-20. <https://doi.org/10.53761/1.15.5.3>
- Dueck, J. (2022). *The Therapeutic Benefits of Children's Literature: Responding Through Making Art and Writing Stories*. [MA Thesis in Marriage and Family Therapy], Dominican University of California. <https://doi.org/10.33015/dominican.edu/2022.AT.02>
- Eliasi Sarzali, J. (2018). *Creative Storytelling and Children's Social Skills*. Tehran: Soure Mehr Publications. [In Persian]
- Erlina, A. S. (2019). Difficulties in Speaking Faced by The Fifth Semester Students of English Education Study Program at Sriwijaya University. *Institutional Repository. Sumatera Utara: Universitas Sriwijaya*.
- Gholami, H., & Shirazi, Z. (2018). *Hidden learning in the context of stories*. *Bud growth*, 60, 13-19. [In Persian]
- Good, E. N., & Schaab, K. (2022). The Biological Influence of Stories & The Importance of Reading Fiction. *The Kennesaw Journal of Undergraduate Research*, 9(1), 3. <https://doi.org/10.62915/2474-4921.1234>
- Lenhart, J., Lenhard, W., Vaahtoranta, E., & Suggate, S. (2020). More than words: Narrator engagement during storytelling increases children's word learning, story comprehension, and on-task behavior. *Early Childhood Research Quarterly*, 51, 338-351. <https://doi.org/10.1016/j.ecresq.2019.12.009>

- Mahmawati, D., & Mubayyinah, S. (2024). Storytelling Method to Improve the Students' Speaking Skill for the Class X Students of MA Miftahul Midad Lumajang in Academic Year of 2023/2024. *Mastery: Master of English Language Journal*, 2(1), 149–163. Retrieved from <https://ejournal.stitmiftahulumidad.ac.id/index.php/mastery/article/view/113>
- Mirai, M. (2018). Fictional Nowruz. *Bud Growth*, 60, 20-24. [In Persian]
- Mirmojarabian, L., & Ebrahimi, F. (2022). Narrative Analysis of Naranj and Toranj's Story Based on the Theory of Language and Gender. *Culture and Folk Literature*, 10 (48), 107-161. <http://dorl.net/dor/20.1001.1.23454466.1401.10.48.10.3> [In Persian]
- Mohammadpanah Ardakan, A., Ebrahimi, H., & Taghavi, P. (2022). Investigating of the effectiveness of storytelling on reducing of fears and shyness in children 3-8 years. *Library and Information Sciences*, 25(2), 140-159. <https://doi.org/10.30481/lis.2022.321933.1927> [In Persian]
- Mohammadpanah Ardakan, Ozra, Ebrahimi Kiasari, Hajar, and Taghavi, Pegah. (1401). *Investigating the effectiveness of storytelling on reducing fears and shyness in children. Library and Information Science*, (2 (98))25, 140-159. <https://doi.org/10.30481/lis.2022.321933.1927> [In Persian]
- Rajaei, M. (2021). *The Effect of Storytelling on Children*. Tehran: Azarfarar Publications. [In Persian]
- Rasouli, E., & Barzemini, L. (2023). Studying the effect of storytelling on the creative growth of 9-11 year old girls who are members of the Deland Intellectual Development Center. *Modern Works in Humanities Studies*, 6(61), 62-69. [In Persian]
- Seyedan, F. (2019). Needs Assessment of Leisure Needs of Male and Female Members of Student Organization in Tehran. *Family and Research*, 16 (3), 125-152. <https://dorl.net/dor/20.1001.1.26766728.1398.16.3.7.6> [In Persian]
- Soheili, F., Solgi, Z., & Khanjar, E. (2019). The Effect of Educating by Methods of Storytelling, Book Reading and Showing films on the Children's Motivation for and Interest in Reading. *Research on Information Science and Public Libraries*, 25 (1), 67-94. <https://dorl.net/dor/20.1001.1.26455730.1398.25.1.6.8> [In Persian]
- Surangi, H. A. K. N. S. S. (2022). The Experience of Applying a Narrative Research Approach with Female Entrepreneurs in Sri Lanka. *SAGE Open*, 12(2). <https://doi.org/10.1177/21582440221096143>
- Torbatinezhad, H., Ghasempoor, S., & Tahooneban gol khatmi, S. (2022). The effectiveness of storytelling on the level of moral intelligence and vocabulary of second-grade students. *Journal of Pouyesh in Education and Consultation*, 15(7), 105-123. <https://dorl.net/dor/20.1001.1.2783154.1400.1400.15.6.9> [In Persian]